

Doe maar gewoon

'Ik ben gewoon Mark, hoor.' De omstreden vvd-verkiezingsleus 'Normaal. Doen' zou zo maar de lijfspreuk van onze premier kunnen zijn. We zaten naast elkaar aan de tafel bij Humberto Tan, en met de uitnodiging tot tutoyeren was de toon gezet voor leuke gesprekjes tijdens de reclameblokken over onze fascinatie voor Amerika – naast een pittige discussie over zijn populistische migranten- en integratiebeleid als de camera's weer aangingen.

Of ik het vierde deel van Robert Caro's beroemde biografie van president Lyndon B. Johnson had gelezen? De vvd'er, die ervan wordt beschuldigd weinig op te hebben met intellectueel gedachtegoed, bleek de eerste vier delen – drieduizend pagina's! – van de serie waaraan historicus Robert A. Caro sinds 1975 werkt, te hebben verslonden. En hij verheugde zich op het laatste deel. Zijn favoriete boek, vertelde hij, is Caro's *The Power Broker*. Over Robert Moses, de megalomane stedenbouwer die het aangezicht van New York herschiep met openbare werken.

Het is verleidelijk om Rutte te vergelijken met de twee machtswellustelingen in wie hij zich zo heeft verdiept. Was hij in die boeken op zoek naar handige tips? Hij beweerde van niet. Maar één ding heeft hij met beiden zeker gemeen; zijn meesterlijke beheersing van het politieke machtsspel. Waardoor hij nu vrijwel zeker zijn derde kabinet kan gaan leiden.

Wat beweegt Mark Rutte? We weten weinig over hem, maar ik vermoed dat het antwoord complexer en interessanter is dan het eendimensionale beeld dat nogal eens van hem wordt geschetst. Dat zou hij dan wel weer gemeen hebben met Johnson, die juist vanwege zijn tegenstrijdigheden zo blijft fascineren dat de afgelopen jaren maar liefst vier films over hem zijn uitgekomen: *The Butler* (2013), *Selma* (2014), *All the Way* (2016) en *LBJ* (2016).

Johnson was opportunistisch en meedogenloos en, als hij je nodig had, een slijmbal. Rutte zal zich er vast wel een beetje in herkennen. Maar Johnson was ook onbehouwen. Ik denk niet dat het bij Rutte zou opkomen om zijn medewerkers opdrachten toe te schreeuwen vanaf het toilet.

Johnson was in sommige opzichten vergelijkbaar met de man die nu in het Witte Huis zit: hij was een opschepper, seksistisch en *deep down* onzeker. Hij maakte binnenskamers

racistische opmerkingen, maar zette ook zijn handtekening onder de belangrijkste antidiscriminatiewetgeving in de Amerikaanse geschiedenis. Zou Rutte het stiekem over kut-Marokkaantjes hebben? Ik denk het niet. Maar hij zal ook niet herinnerd worden om zijn grootse daden, zoals Johnson, die uiteindelijk veel meer voor elkaar kreeg dan zijn immens populaire voorganger, de vermoorde John F. Kennedy. Toegegeven, de Nederlandse coalitiepolitiek leent zich minder voor baanbrekende initiatieven. Maar er is ook morele moed voor nodig, die Johnson toonde toen hij zwarte burgerrechten verkoos boven zijn zuidelijke achterban - en die Rutte lijkt te missen als hij op immigratie en integratie tegen de PVV aanschurkt.

Wat Rutte zeker gemeen heeft met Johnson is zijn tomeloze energie. Ik had voorafgaand aan *RTL Late Night* net de opnames voor een tv-programma over yoga afgerond – en al is de titel *Max zoekt rust*, ik was bekaft. Rutte had een paar uur eerder het spannendste moment van zijn slopende verkiezingscampagne beleefd, het tv-debat met Geert Wilders, maar hij zat er fris en ontspannen bij.

Zijn werklust was me twee jaar eerder ook opgevallen, toen ik in India een programma maakte over een handelsmissie van het Nederlandse bedrijfsleven. Rutte reisde mee en was van 's ochtends zeven tot 's avonds elf in touw: onderhandelingen met lokale politici, selfies met Indiase ondernemers, niets was hem te min voor de BV Nederland.

Eigenlijk zou iedereen met een snel oordeel over politici – baantjesjagers, zakkenvullers, etc. – eens achter de schermen moeten kijken bij zo'n missie. Dan zie je bewindslieden van verschillende partijen hard bezig om samen dingen te bereiken. Wat waren de Betuwse telers blij toen PvdA'er Sharon Dijksma, verantwoordelijk voor landbouw, de Indiase markt openbrak voor hun appels en peren.

Ja, mijn respect voor Rutte geldt eigenlijk de Nederlandse politieke kaste in het algemeen. Het helpt als je lang in Amerika hebt gewoond, waar politici veelal de lobby's dienen die hun campagnes financieren, en in Brazilië verblijft, waar de helft van de parlementariërs wegens corruptie in aanraking is geweest met justitie. Voor een modaal salaris doen Nederlandse politici gewoon hun best. En ook nog 'normaal'. Je durft ze vlak voor de verkiezingen best te vertellen dat je niet op ze gaat stemmen.

'D66? Wat saai!' reageerde Rutte toen hij hoorde van mijn stem. 'Nou ja, maar wel liberaal.'